

рів. Широкий відкритий діалог щодо нагальних проблем галузі, повага до учасників ринку — це шлях до виходу галузі з кризи.

Література

1. *Амоша О. І.* Економічні моделі розвитку української енергетики / О. І. Амоша // *Енергосбережение*. — 2008. — № 4. — С. 2—4.
2. *Бурдо О. Г.* Енергетичний моніторинг харчових виробництв / Бурдо О. Г., — Одеса: Видавництво «ПОЛІГРАФ», 2008. — 243 с.
3. Енергетична безпека України. Стратегія та механізми забезпечення. / За заг. ред. д-ра техн. наук, проф. А. І. Шевцова. — Дніпропетровськ : Пороги, 2002.
4. *Михайленко І. Д.* Проблеми і перспективи енергозбереження // *Енергосбережение*. — 2005. — № 11.
5. Проект енергетичної стратегії України на період до 2030 року та дальшу перспективу / А. К. Шидловський та ін. // *Электронный журнал «ЭСКО»*. — 2005. — № 11. — С. 242.
6. *Стабников В. Н.* Использование вторинного тепла в пищевой промышленности / В. Н. Стабников, Н. Г. Бойченко. — М. : Изд-во «Наука», 1972. — 542 с.
7. Розвиток біопаливного сегмента в Україні / Гументик М. // *Дзеркало тижня*. — № 16 (744). — 30 квітня — 15 травня 2009 р.
8. Стратегія й тактика «солодкої» галузі // *Інформаційний щомісячник «Пропозиція»*. — № 9.2010 р.

Статтю подано до редакції 19.04.11 р.

УДК 620.91(477):311.312

З. П. Бараник, д-р екон. наук,
професор кафедри статистики
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
С. І. Божко,
провідний спеціаліст-економіст,
Департамент статистики торгівлі Держкомстату України

СТАН ТА РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Статтю присвячено аналізу рівня енергетичної безпеки України. Надано інформацію за результатами проведеного статистичного аналізу споживання енергетичних ресурсів. Підкресле-

но важливість статистичних даних при проведенні аналізу, результати якого є базою для прийняття управлінських рішень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: енергетична безпека, ефективність використання енергетичних ресурсів, структура споживання енергетичних ресурсів, статистичні дані та розрахункові показники, прийняття управлінських рішень

АННОТАЦИЯ. Стаття посвящена аналізу рівня енергетической безопасности України. Предоставлена информация по результатам проведенного статистического анализа потребления энергетических ресурсов. Подчеркнута важность статистических данных при проведении анализа, результаты которого являются базой для принятия управленческих решений.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: энергетическая безопасность, эффективность использования энергетических ресурсов, структура потребления энергетических ресурсов, статистические данные и расчетные показатели, принятия управленческих решений

ANNOTATION. This article is devoted to the analysis of energy safe level in Ukraine. The information of energy consumption according to the results of statistical analysis is provided. It has been stressed on the importance of statistical data in making analysis the results of which serve as a base in administrative decision-making process.

KEY WORDS: energy safe level, energy efficiency, energy consumption structure, statistics and design data, administrative decision-making

Постановка проблеми. Сучасний стан енергетичної безпеки України характеризується достатньо низькою ефективністю використання енергетичних ресурсів. Отже, зусилля суспільства направлені на виконання державної енергетичної політики щодо зміцнення енергетичної безпеки шляхом збільшення частки використання ресурсів власного виробництва в їх загальному обсязі, диверсифікації джерел постачання, підвищення ефективності використання шляхом підтримання конкурентоспроможності підприємств на світовому ринку, переоснащення і модернізації виробництва, застосування альтернативних джерел енергії, створення конкурентних умов постачання енергії.

Завдання статистики в даному аспекті полягає в забезпеченні обліку, аналізу та контролю на макrorівні за пересуванням основних енергетичних ресурсів. Адже, моніторинг безперервності поставок, енергоефективності або показників відновлюваних ре-

сурсів неможливий без точної й порівнюваної статистики енергетики.

Актуальність проблеми зумовлена потребою в забезпеченні країни всіма необхідними ресурсами для досягнення енергетичної безпеки в обсязі, достатньому для підтримки економічної ефективності за рахунок забезпечення стабільного, надійного, технічно оснащеного та екологічно безпечного виробництва, повного забезпечення комунально-побутових потреб населення. Політика країни в сфері енергетики повинна бути спрямована на захист національних інтересів.

Аналіз останніх джерел. Питання енергозабезпечення та енергобезпеки є одним з найголовніших на шляху побудови сталого економічного і соціального розвитку країни. Гострота і актуальність проблеми потребує глибокого вивчення й дослідження. Проблемам розвитку енергетичного сектора в Україні присвячені наукові праці О. І. Амоші, Г. Г. Бурлаки, В. М. Геєця, Б. М. Данилишина, А. П. Ревенка та інших. Питання економії та ефективного використання паливно-енергетичних та інших матеріальних ресурсів широко відображене в наукових працях А. Г. Сухорукова, А. І Шевцов. У своїх роботах багато уваги вони приділяють практичному досвіду енергозабезпечення країни.

Постановка завдання. Не зважаючи на глибинне вивчення проблем енергетичного стану та енергетичної безпеки країни вітчизняними науковцями і практиками, багато питань потребують пильної уваги, комплексного підходу до їх вирішення на науковому та практичному рівнях. Саме статистичні методи дозволяють отримати найбільш повну оцінку внутрішнього стану енергетики країни, а також за допомогою порівняльного аналізу визначити роль і місце енергетики України серед енергетик країн світу. На державному рівні важливим є своєчасне і повне отримання інформації щодо наявності, потреби та рівня використання енергетичних ресурсів, як на державному рівні, так і в регіональному розрізі. Сучасний методологічний підхід сприятиме більш деталізованому вивченню структури, динаміки та тенденцій розвитку ринку енергоресурсів України в статистичному аспекті.

Моніторинг енергетичного ринку здійснюється за основними потоками енергії, якими є виробництво, зовнішня торгівля, запаси та споживання.

Найбільш повну інформацію щодо основних енергетичних потоків на макрорівні можна отримати за допомогою енергетичного

балансу. Його перевага в тому, що дані наводяться в одиницях енергії (тераджоулях та тоннах умовного палива), це дозволяє співставлення даних по різним видам палива та надає можливість відстежити важливість постачання різних видів палива. Зазначимо, що на сьогоднішній день енергетичний баланс в Україні не формується, в зв'язку з цим уряд Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2007 р. № 1058-р. затвердив Концепцію формування енергетичного балансу. Організація робіт якої передбачає щорічне формування звітнього енергетичного балансу Держкомстатом за участю інших заінтересованих центральних та місцевих органів виконавчої влади з використанням статистичної інформації, зібраної в установленому порядку, та адміністративних даних про запаси і потоки усіх видів енергоресурсів від виробництва (добування), надходження, транспортування, зберігання, розподілу до кінцевого споживання (використання) енергоресурсів (включаючи витрати та втрати при їх транспортуванні, перетворення, зберігання і залишки). У такому балансі всі види енергії виражені в загальній одиниці обліку і відображають взаємозв'язок між витратами.

Серед основних проблем статистики енергетики України можна виділити проблему недостатньої інформації про енергетичні потоки в узагальненому та порівнювальному вигляді, а також проблему якості даних, що надаються респондентами.

Мета статті — за допомогою статистичних методів проаналізувати структуру, динаміку та визначити основні тенденції розвитку ринку енергоресурсів як основи енергетичної безпеки України, оцінити роль статистики енергетики в аналізі енергетичної безпеки країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема енергетичної безпеки залишається однією з ключових проблем як у масштабах окремої країни, так і в світі в цілому. Тому багато уваги приділяється енергетиці на світовому рівні. Кризи кінця 70-х — початку 80 рр. минулого сторіччя об'єднали зусилля світової спільноти, зокрема країн Євросоюзу, США, а також країн колишнього СРСР. У цьому випадку Україна не стала винятком і активізувала свою участь у міжнародній енергетичній спільноті, зокрема 24 вересня 2010 року вона стала членом Енергетичного співтовариства. Це дозволить залучити європейські ресурси для модернізації енергетичного сектора.

Енергетичне співтовариство зіткнулося з новими викликами, серед яких виявлення пріоритетних напрямків і моніторингу прогресу в ефективності використання енергетичних ресурсів, необхідність оцінки розвитку відновлюваних ресурсів та більш ефективного відстеження енергетичних торгових потоків.

Оцінювання стану ринку енергоресурсів проводиться за допомогою методів статистичного аналізу. Без системного інформаційного забезпечення й аналізу даних розвиток ринку енергоресурсів набув би стихійного характеру. Інформаційне забезпечення є суттєвою складовою в процесі прийняття управлінських рішень. Якісне інформаційне забезпечення неможливо без застосування сучасних технологій. Інформаційне забезпечення є необхідною складовою статистичного аналізу, до якої висуваються певні вимоги, а саме:

- досконалої системи збору та обробки статистичної інформації відповідно до найкращих сучасних методик та застосування технічного обладнання;

- наявності єдиної інформаційної бази даних;

- залучення адміністративних даних як доповнення бази даних органів державної статистики;

- стабільної та досконалої нормативно-правової бази.

Україна займає важливу позицію на міжнародному енергетичному ринку, оскільки з одного боку являє собою ключову транзитну ділянку для експорту російської нафти та природного газу в країни Європи, а з іншого боку — є суттєвим споживачем енергетичних ресурсів.

За оцінками міжнародних експертів Україна посідає 7 місце в світі за запасами кам'яного вугілля, але ця галузь потребує розробки, реалізації програм розвитку на державному рівні та значного влиття інвестицій.

Електричні мережі України відзначаються суттєвими генеруючими потужностями, достатніми для вироблення електроенергії вдвічі більше за власні потреби. Однак і ця сфера відрізняється застарілою інфраструктурою, утримання й технічне обслуговування якої потребує додаткових коштів, отже потребує інвестування. Так, у 2009 році в Україні було вироблено 173,6 млрд кВт·год. електроенергії, з яких 5,5 млрд кВт·год було експортовано [2, с. 96].

Не зважаючи на недоліки, розвинута система трубопроводів та електромереж дозволяє Україні впливати на європейську енерге-

тичну політику та співпрацювати в енергетиці з країнами СНД та ЄС.

Маючи значні енергетичні потужності Україна докладає зусиль для зниження споживання нафти, вугілля, і ставить перед собою задачу в найближчі 5 років скоротити споживання природного газу на 10 %.

Тому важливим кроком у цьому питанні є статистичне дослідження основних складових енергетичної безпеки України на макrorівні. За результатами такого дослідження визначаються основні тенденції та перспективи розвитку ринку енергоресурсів України.

Серед основних форм статистичної звітності, за допомогою яких відбувається спостереження зі статистики енергетики доцільно виділити:

ІП-НПП (річна) «Звіт про виробництво промислової продукції»;

4-МТП «Звіт про залишки та використання неенергетичних матеріалів і продуктів перероблення нафти»;

ІІ-МТП «Звіт про результати використання палива, тепло енергії та електроенергії»;

23-Н (річна) «Баланс виробництва та розподілу електричної енергії»;

І-теп (річна) «Звіт про постачання теплоенергії населенню та на комунально-побутові потреби».

Існуючі форми статистичної звітності дозволяють заповнювати запитальники МЕА. Значну частину даних для заповнення на даному етапі запитальників МЕА, а в майбутньому енергобалансу, надає форма 4-МТП, показники якої адаптовані до європейських вимог. За цією формою звітують всі суб'єкти господарської діяльності — юридичні особи, незалежно від виду економічної діяльності, які використовують та мають залишки енергетичних матеріалів та продуктів перетворення нафти.

Таблицю складено авторами з використанням даних Держкомстату України [4] та власних розрахунків.

Отже, на підставі даних таблиці 1 можна зробити висновок, що до відносної стабілізації і початку подолання наслідків кризи 2008—2009 рр. Якщо продовж 2008—2009 років спостерігалось зниженням темпів споживання природного газу та вугілля в Україні, так у 2009 році споживання природного газу знизилось на 21 %, вугілля — на 10,5 %, бензину моторного — на 6 %, га-

зойлів — на 14,5 %. То вже в 2010 р. порівняно з 2009 р. споживання природного газу та вугілля збільшилось на 9 % та 6 % відповідно. На жаль, зниження обсягів використання енергоресурсів у попередні роки було викликано не підвищенням енергоефективності, тому позитивні темпи приросту споживання вугілля та природного газу дозволяють зробити висновки про поживавлення виробництва в 2010 р. порівняно з 2009 р.

Таблиця 1

**ДИНАМІКА СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ
ТА ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБЛЕННЯ НАФТИ В УКРАЇНІ З ОБСЯГАМИ,
РЕАЛІЗОВАНИМИ НАСЕЛЕННЮ**

Показники	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Темпи приросту/зниження по відношенню до попереднього року, %				
							2006	2007	2008	2009	2010
Вугілля, млн т	63,5	70,7	71,0	70,4	63,0	66,9	11,3	0,4	-0,8	-10,5	6,2
Нафта сира (включаючи газовий конденсат), млн т	19,2	14,8	14,8	10,8	11,3	11,3	-22,9	0,0	-27,0	4,6	0,0
Газ природний, млрд м ³	63,5	70,6	68,0	63,5	50,1	54,6	11,2	-3,7	-6,6	-21,1	9,0
Мазути топкові важкі, млн т	0,7	1,1	1,2	1,2	2,1	0,8	57,1	9,1	0,0	75,0	-61,9
Бензин моторний, млн т	3,7	4,4	4,8	5,0	4,7	4,5	18,9	9,1	4,2	-6,0	-4,3
Газойлі (паливо дизельне), млн т	5,5	5,6	6,1	6,2	5,3	5,2	1,8	8,9	1,6	-14,5	-1,9

Важливим компонентом комплексного аналізу споживання енергетичних ресурсів є вивчення їх споживання в регіональному розрізі. Рамки статті дозволяють оцінити найбільш промислово розвинутим регіонам України.

Таблиця 2

**ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ
ТА ВУГІЛЛЯ ЗА ОКРЕМИМИ РЕГІОНАМИ**

	Природний газ, млн м ³		У % до 2009 р.	Вугілля, тис т		У % до 2009 р.
	2009	2010		2009	2010	
Україна	50143,5	55923,3	111,5	62995,5	67810,5	107,6
Дніпропет- ровська	5693,8	6079,7	106,8	9586,5	11329,8	118,2
Донецька	6359,4	7265,2	114,2	27432,8	30150,9	109,9
Запорізька	1851,2	2004,8	108,3	3910,4	4245,8	108,6
Івано- Франківська	1789,6	1788,6	99,9	3851,2	3173,0	82,4
Київська	2366,2	2524,3	106,7	1934,2	2107,4	109,0
Луганська	3221,5	3453,8	107,2	8026,2	7810,2	97,3
Львівська	2437,7	2551,5	104,7	1160,0	1052,1	90,7
Одеська	2041,8	2706,8	132,6	101,0	116,6	115,4
Полтавська	2780,7	2592,1	93,2	42,5	41,2	96,9
Харківська	3145,7	3603,4	114,6	2822, 7	3221,6	114,1
Черкаська	2246,1	2562, 7	114,1	394,5	482,6	122,3
м. Київ	2899,1	4534,0	156,4	303,5	303,5	100,0

Таблицю складено авторами з використанням даних Держкомстату України [4] та розрахунків

Основними споживачами природного газу були підприємства та організації 12 регіонів, обсяги використання яких становили майже 75 % від загальних по Україні.

По 13—11 % природного газу споживали підприємства та організації Донецької і Дніпропетровської областей, 8 % — м. Києва по 6 % — Луганської та Харківської областей, по 5 % — Київської, Львівської, Одеської, Полтавської та Черкаської, 4 % — Запорізької, 3 % — Івано-Франківської області.

Збільшили обсяги його споживання підприємства переважної більшості регіонів, серед яких найбільше м. Києва (на 56 %), Одеської області (на 33 %), Рівненської (на 29 %), Харківської

(майже на 15 %), Донецької та Черкаської (на 14 %), Запорізької (на 8 %). У той же час знизили обсяги споживання природного газу підприємства та організації 4 регіонів Закарпатської (на 17 %), Сумської (на 12 %), Полтавської (на 7 %) та Івано-Франківської (на 0,1 %) областей.

Вагомими споживачами вугілля були підприємства й організації 8 регіонів, обсяги використання яких становили майже 95 % від загальних по Україні. Питома вага використання вугілля підприємствами й організаціями Донецької області склала 44 %, Дніпропетровської — 17 %, Луганської — 12 %, Запорізької — 6 %, Івано-Франківської та Харківської — по 5 %, Київської та Вінницької областей — по 3 %.

Суттєвим збільшенням обсягів використання вугілля вирізнялись підприємства 2 регіонів: Миколаївської (в 3,9 разу більше), та Рівненської (в 1,8 разу більше) областей. Також збільшили обсяги використання вугілля підприємства Черкаської (на 22 %), Хмельницької (на 19 %), Дніпропетровської (на 18 %), Кіровоградської та Одеської областей відповідно на 16 %.

Значна частина бензину моторного у 2010 р. використовувалась підприємствами й організаціями 11 регіонів (майже 66 % від загальних обсягів по Україні). Питома вага підприємств і організацій м. Києва становила 12 %, Дніпропетровської області — 8 %, Донецької — 7 %, Київської та Одеської — по 6 %, Автономної Республіки Крим, Львівської та Харківської областей — по 5 %, Запорізької — 4 %, Луганської та Полтавської областей — по 3 %. Скорочення обсягів використання бензину моторного спостерігалось у більшості регіонів, серед яких найбільше у Сумській, Волинській, Кіровоградській (на 7—6 %) областях.

Більше половини споживання газойлів (палива дизельного) (майже 55 % від загальних обсягів) припадало на підприємства та організації 9 регіонів країни. З них частка Дніпропетровської області становила 9 %, Донецької, Полтавської — по 7 %, Львівської, Одеської областей та м.Києва — по 6 %, Київської — 5 %, Запорізької та Харківської областей — по 4 %.

Найбільше збільшення обсягів його використання відбулося підприємствами й організаціями Івано-Франківської області (на 48 %), Запорізької (на 19 %), Рівненської та Житомирської (на 15 %), Дніпропетровської області (на 13 %). Зменшенням обсягів використання газойлів (дизельного пального) відзначилися під-

приємства та організації Полтавської (на 18 %) та Чернігівської (на 4 %) областей.

Таблиця 3

**ВИКОРИСТАННЯ БЕНЗИНУ МОТОРНОГО ТА ГАЗОЙЛІВ
(ПАЛИВА ДИЗЕЛЬНОГО) ЗА ОКРЕМИМИ РЕГІОНАМИ**

	Бензин моторний, тис т		У % до 2009 р.	Газойлі (паливо дизельне), тис т		У % до 2009 р.
	2009	2010		2009	2010	
Україна	4696,1	4632,7	98,6	5289,6	5667,2	107,1
Автономна Республіка Крим	215,3	211,2	98,1	178,1	193,9	108,9
Дніпропетров- ська	369,6	373,6	101,1	467,2	528,6	113,1
Донецька	325,0	328,3	101,0	372,3	417,2	112,1
Запорізька	197,5	206,0	104,3	188,8	224,9	119,1
Київська	312,6	301,1	96,3	274,3	276,1	100,7
Луганська	159,3	158,0	99,2	160,0	170,0	106,3
Львівська	241,7	237,5	98,3	287,1	321,4	111,9
Одеська	292,4	293,9	100,5	325,9	350,8	107,6
Полтавська	156,7	151,6	96,7	463,3	381,3	82,3
Харківська	243,0	234,6	96,5	239,2	250,9	104,9
м.Київ	544,3	550,4	101,1	321,0	340,1	106,0

Таблицю складено авторами з використанням даних Держкомстату України [4] та розрахунків

За даними Держкомстату України структура споживання паливно-енергетичних ресурсів в Україні у 2009 році виглядає наступним чином: частка природного газу — 35 %, вугілля — 23,2 % та нафти — 16,9 % [6, с. 58].

Отже, не зважаючи на те, що використання природного газу знизилось у 2009 році на 21 % порівняно з попереднім роком, його частка в загальній структурі споживання основних видів палива залишається найбільшою.

Співставлення видобутку (табл. 5) та споживання (табл. 1) основних енергетичних ресурсів дозволяють зробити висновки, що в 2010 році Україна забезпечувала власні потреби в споживанні вугілля на 81 %, нафти сирової, включаючи газовий конденсат на 28 % та в природному газі на 35 %.

Таблиця 4

**ДИНАМІКА ВИДОБУТКУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ
КОРИСНИХ КОПАЛИН в Україні в 2005—2010 рр.**

Показники	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Темпи приросту/зниження по відношенню до попереднього року, %				
							2006	2007	2008	2009	2010
Вугілля готове, млн т	60,4	61,7	58,9	59,5	55,0	55,0	2,2	-4,5	1,0	-7,6	1,0
Нафта сира (включаючи газовий конденсат), млн т	4,4	4,5	4,5	4,3	4,0	3,6	2,3	0,0	-4,4	-7,0	-10,0
Газ природний, млрд м ³	19,9	20,1	20,2	20,6	20,7	19,7	1,0	0,5	2,0	0,5	-4,8

Таблицю складено авторами з використанням даних Державного комітету статистики України [2; 3] та розрахунків

Динаміка видобутку основних паливно-енергетичних корисних копалин в Україні в 2005—2009 рр. характеризується зниженням темпів видобутку. Так, у 2010 р. порівняно з 2009 р. темпи видобутку вугілля не змінилися, але в 2009 році порівняно з 2008 роком спостерігається зниження темпів видобутку вугілля і торфу 7,6 %. Також у 2010 році порівняно з попереднім періодом спостерігається зниження видобутку нафти сирової, включаючи газовий конденсат та природного газу — на 10 % та майже 5 % відповідно.

Порівняно з більшістю Європейських країн Україна має досить багатий запас енергоресурсів, але в той же час відрізняється дуже низьким рівнем енергоефективності. Цьому питанню приділяється багато уваги на державному рівні, зокрема в Національній доповіді НАЕР «Про стан та перспективи реалізації держав-

ної політики енергоефективності у 2008 році» зазначено: «Адекватною реакцією на рівень енергоефективності в Україні мають стати радикальні структурні реформи на основі інноваційної моделі розвитку виробництва за критерієм енергоефективності, реалізація програми збільшення в енергетичному балансі частки альтернативних джерел енергії, а також технологічні зміни на інноваційній основі в енергетиці та ЖКГ» [5].

Для узагальнення інформації щодо стану енергетичної безпеки країни з метою оцінки та контролю економічної складової енергетики в статистиці енергетики застосовуються такі показники як: використання енергії на душу населення, використання енергії на одиницю ВВП, ефективність перетворення та розподілу енергії, співвідношення ресурсів/резервів до виробництва, також розраховується рівень енергоємності за видами економічної діяльності.

Серед негативних чинників енергоспоживання в Україні слід зазначити:

- надзвичайну енергоємність у середньому в країні;
- надлишкове споживання енергоресурсів через високу енергоємність;
- відсутність диверсифікації в структурі імпорту енергоресурсів;
- достатньо низьку ефективність у виробництві енергоресурсів;
- негативний вплив виробничих підприємств енергетичного сектору на навколишнє середовище [7, с. 5].

В «Енергетичній стратегії України на період до 2030 року» зазначені цілі державного управління в забезпеченні енергетичної безпеки України, серед яких:

- безперебійне, повне і своєчасне забезпечення енергетичними ресурсами галузей економіки і населення;
- забезпечення стабільного функціонування та розвитку підприємств ПЕК;
- наявність енергоресурсів відповідної якості й ціни для забезпечення потреб та захищеності населення за будь-яких умов;
- екологічно безпечне функціонування об'єктів ПЕК у відповідності з встановленими вимогами внутрідержавних і світових норм;
- захист національних інтересів в енергетиці та пов'язаних з нею сферах з максимальним уникненням внутрішнього й зовнішнього тиску в сьогоденні та в перспективі [8].

Висновки з проведеного дослідження. Найважливішою умовою забезпечення енергетичної безпеки України є виконання планів і дотримання угод щодо енергетики, збереження державної власності на основні об'єкти енергетики, забезпечення необхідного стратегічного запасу ПЕР та диверсифікація джерел постачання, фінансова підтримка енергетичної сфери на державному рівні та залучення інвестицій, врегулювання нормативно-правового забезпечення тощо.

Для прийняття ефективних та своєчасних управлінських рішень важливо мати налагоджену систему спостереження, накопичення, зберігання та обробки статистичних даних. Отже з метою одержання якісних статистичних даних зі збору, обробки та оцінювання інформації задіяні статистичні служби на регіональному та центральному рівні.

Статистичний підхід до вирішення проблеми енергетичної безпеки України дозволить забезпечити якість даних енергетичної статистики, отримати статистичні дані та розрахункові показники для оцінювання й контролю наявності та використання енергетичних ресурсів, допоможе забезпечити більшу прозорість у відстеженні енергетичних потоків.

Література

1. Про схвалення Концепції формування енергетичного балансу [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 листоп. 2007 р. N 1058-р. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1058-2007-%F0>.
2. Статистичний щорічник України за 2009 рік / Державний комітет статистики України ; За ред. О. Г. Осауленка. — К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. — 566 с.
3. Статистична інформація [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Держкомстату України — Режим доступу: — www.ukrstat.gov.ua.
4. Державне статистичне спостереження за формою № 4-МТП за 2007—2010 рр. / Держкомстат України.
5. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / С. Ф. Єрмілов, В. М. Геєць, Ю. П. Яценко, В. В. Григоровський, В. Е. Лір та ін. — К.: НАЕР, 2009. — 93 с.
6. Переосмислення ступеня відповідальності перед майбутнім: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності за 2009 рік / М. Пашкевич, В. Григоровський,

В. Гавриленко, Л. Гальперіна, Д. Гулевець [та ін.] — К.: НАЕР-НАУ, 2010. — 254 с.

7. Амоша А. И. Экономические подходы к эффективному использованию энергетических ресурсов / А. И. Амоша, В. Г. Федоренко, Н. Г. Белопольский, Д. К. Турченко. — // Економіка та держава. — 2008. — № 1. — С. 4—7.

8. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс] : — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc.

Статтю подано до редакції 27.05.11 р.

УДК 343.374(477)

С. О. Бурбело, економіст Луганської філії
Інституту економіки правових досліджень НАН України

ПЛАНУВАННЯ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ЗАХОПЛЕНЬ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджено деякі аспекти проблеми захисту суб'єктів господарювання від протиправних захоплень їх майна, з'ясовано, що заходи безпеки на практиці носять у більшості інформаційний характер, пропонується комплексний підхід до формування системи захисту бізнесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: безпека, загрози, ресурси захисту, методи аналізу, ризик, сценарії, протиправні захоплення, стратегія, система, потенціал рейдера, привабливість підприємства.

АННОТАЦИЯ. В статье исследованы некоторые аспекты проблемы защиты субъектов хозяйствования от противоправных захватов их имущества, выяснено, что меры безопасности на практике носят в большинстве информационный характер, предлагается системный подход к формированию системы защиты бизнеса.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: безопасность, угрозы, ресурсы защиты, методы анализа, риск, сценарии, противоправные захваты, стратегия, система, потенциал рейдера, привлекательность предприятия.

ANNOTATION. In the article it is investigated some aspects of problem of defence of management subjects from illegal captures of their property. It is found out that practice the safety measures carry in the main informative character. It's offered the system approach to forming of the system of business defence.

KEYWORDS: safety, threats, resources of defence, methods of analysis, risk, scenarios, illegal captures, strategy, system, potential of raider, attractiveness of enterprise.